

Bruksela, 4 marca 2021 r.
(OR. en)

6645/21

AGRI 102
PHYTOSAN 6

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitety Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Wykorzystanie środków kontroli biologicznej (makroorganizmów) w zwalczaniu agrofagów roślin – <i>Deбата orientacyjna</i>

W związku z debatą orientacyjną na wyżej wymieniony temat, która ma się odbyć na posiedzeniu Rady (ds. Rolnictwa i Rybołówstwa) w dniach 22 i 23 marca 2021 r., delegacje otrzymują w załączniku notę informacyjną prezydencji.

NOTA INFORMACYJNA**„Wykorzystanie środków kontroli biologicznej (makroorganizmów) w zwalczaniu agrofagów roślin”**

1. Europejski Zielony Ład, przedstawiony przez Komisję Europejską w grudniu 2019 r., jest nową strategią wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i zasobne społeczeństwo o nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce. Obejmuje on kluczowe polityki i środki niezbędne do przekształcenia gospodarki UE i wprowadzenia jej na ścieżkę bardziej zrównoważonego rozwoju. Centralnym elementem Zielonego Ładu jest strategia „od pola do stołu”. W kompleksowy sposób uwzględnia ona wyzwania związane ze zrównoważonymi systemami żywnościowymi. W szczególności ma ona na celu znaczne ograniczenie uzależnienia od chemicznych pestycydów, nawozów i antybiotyków oraz zmniejszenie ich stosowania i związanego z tym ryzyka.
2. Zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem należy wspierać inwestycje w zielone technologie, zrównoważone rozwiązania i nowe możliwości biznesowe, które mogą przyspieszać transformację. W tym kontekście coraz istotniejsza staje się ochrona roślin, gdyż pojawia się coraz więcej nowych agrofagów i chorób, a szkodniki i choroby znane od dawna mają dotkliwsze skutki ze względu na globalizację i przepływy towarów i pasażerów, zmianę klimatu i ograniczoną dostępność substancji czynnych na rynku europejskim.
3. Znaczenie zdrowia roślin oraz dostępność skutecznych, przyjaznych dla środowiska i bezpiecznych środków zwalczania agrofagów roślin, zarówno dla konsumentów, jak i użytkowników, to kluczowe kwestie wspólnej polityki ochrony rolnictwa, leśnictwa i obszarów naturalnych Unii Europejskiej. Ważne jest zatem rozważenie alternatywnych strategii zmniejszania zależności od chemikaliów. W tym kontekście stosowanie środków kontroli biologicznej jako elementu ochrony biologicznej jest podstawowym elementem integrowanej ochrony roślin.

4. Państwa członkowskie proszone są o promowanie stosowania integrowanej ochrony roślin lub ochrony roślin o niskim zużyciu pestycydów, których zasady są zapisane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów. UE zharmonizowała ramy prawne dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin). UE nie posiada jednak zharmonizowanych ram dotyczących wprowadzania do obrotu makroorganizmów do celów biologicznej kontroli agrofagów roślin, gdyż są one wyłączone z zakresu stosowania tego rozporządzenia.
5. Uznaje się również, że zamierzone uwolnienie do środowiska żywego makroorganizmu na terytorium Unii z biologicznego punktu widzenia oznacza potencjalne uwolnienie go na całym terytorium Unii ze względu na jego naturalny lub sztucznie wywołany potencjał rozprzestrzeniania się. W związku z tym wszelkie decyzje w tym zakresie powinny być podejmowane w uwzględnieniu zharmonizowanych norm. Kilka organizacji międzynarodowych, takich jak Europejska i Śródziemnomorska Organizacja Ochrony Roślin (EPPO) lub organy Międzynarodowej konwencji ochrony roślin (IPPC), udostępniło międzynarodowe normy oceny ryzyka i bezpiecznego stosowania środków kontroli biologicznej.
6. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych określa przepisy mające na celu unikanie, minimalizowanie i łagodzenie negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną wprowadzania – zarówno celowego, jak i niezamierzonego – i rozprzestrzeniania się w Unii inwazyjnych gatunków obcych. Rozporządzenie to nie ma zastosowania ani do agrofagów roślin, ani do gatunków rodzimych, ani do nieinwazyjnych gatunków obcych i nie zostało sporządzone w celu uregulowania kwestii środków kontroli biologicznej, czyli naturalnych wrogów, antagonistów lub konkurentów ani żadnych innych organizmów wykorzystywanych do zwalczania agrofagów roślin.

7. W dążeniu do szybszego udostępniania rolnikom tych środków kontroli biologicznej można uniknąć powielania działań dzięki uznawaniu przez inne państwa członkowskie ocen ryzyka przeprowadzonych przez jedno z państw, przy założeniu że odpowiednie warunki klimatyczne, środowiskowe i rolne w państwach członkowskich są wystarczająco podobne, by zapewnić podobne warunki dla rozwoju i dostosowania się środków kontroli biologicznej. Może to zachęcić do tworzenia nowych produktów opartych na środkach kontroli biologicznej i zapewnić wartość dodaną takich środków w ochronie upraw, w tym w zakresie ochrony przed agrofagami kwarantannowymi i objętymi przepisami. W tym sensie dla Unii może być korzystne zharmonizowane podejście mające zastosowanie do oceny i wprowadzania do obrotu makroorganizmów, które mają być stosowane jako środki kontroli biologicznej w ochronie upraw, gdyż zmniejszyłoby ono ewentualne zagrożenia związane z wprowadzaniem nowych gatunków organizmów żywych do środowiska i pobudziłoby zrównoważony rozwój tej formy ochrony roślin, wspierając badania naukowe, innowacje i inwestycje. Zharmonizowane podejście powinno być jednak adekwatne do założeń i koncentrować się na celu, jakim jest stworzenie rolnikom możliwości stosowania środków kontroli biologicznej, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokich standardów bezpieczeństwa i higieny, dlatego nie należy tworzyć żadnych dodatkowych przeszkód we wprowadzaniu tych środków na rynek, o ile przeszkody takie nie zwiększają bezpieczeństwa ludzi ani środowiska.
8. Za pośrednictwem Grupy Roboczej Głównych Inspektorów ds. Zdrowia Roślin prezydencja przeprowadziła wśród państw członkowskich ankietę, której wyniki zostały już przedstawione i omówione na posiedzeniu grupy roboczej 12 lutego 2021 r. Wszystkie państwa członkowskie odpowiedziały na ankietę. Główne wnioski pokazują, że chociaż w części państw członkowskich (18) obowiązują przepisy krajowe dotyczące środków kontroli biologicznej, to istnieją znaczne różnice w podejściu. Tylko 5 państw członkowskich systematycznie wspiera wymianę informacji z krajami sąsiadującymi na temat wniosków o przywóz i na temat uwalniania środków kontroli biologicznej. Większość państw członkowskich odpowiedziała, że opowiada się za harmonizacją na szczeblu UE kryteriów, które mają być stosowane w odniesieniu do przywozu lub uwalniania wszystkich środków kontroli biologicznej (17) lub wyłącznie odmian roślinożernych (4). Ponadto znaczna większość (18) uznała, że potrzebna jest unijna definicja ochrony biologicznej obejmująca środki kontroli biologicznej, co zachęci rolników do stosowania ochrony biologicznej i ograniczy stosowanie pestycydów.

9. W tym kontekście i zgodnie z Porozumieniem międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa, a w szczególności jego pkt 10 dotyczącym stosowania art. 225 i 241 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, prezydencja proponuje, by Rada zwróciła się do Komisji o przedłożenie analizy sytuacji w Unii oraz możliwości dotyczących przywozu, oceny, produkcji i wprowadzania do obrotu środków kontroli biologicznej na terytorium Unii oraz, w stosownych przypadkach i w zależności wyników analizy, o przedłożenie wniosku.
10. Zapraszamy ministrów biorących udział w posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 22–23 marca 2021 r. do wzięcia udziału w debacie orientacyjnej na podstawie następujących pytań:
- a) *Czy zgadzają się Państwo, że należy wspierać i propagować stosowanie środków kontroli biologicznej jako sposobu na ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin?*
 - b) *Czy uważają Państwo, że harmonizacja na szczeblu UE mogłaby stanowić zachętę do zwiększenia dostępności bezpiecznych środków kontroli biologicznej stanowiących potrzebną alternatywę dla chemicznych środków ochrony roślin?*
-